

SL(6)608 – SL(6)608 - Gorchymyn y Fasnach mewn Anifeiliaid a Chynhyrchion Perthynol (Diwygio a Swyddogaethau Deddfwriaethol) ac Iechyd Anifeiliaid (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) (Ymadael â'r UE) (Diwygio) 2025

Cefndir a diben

Gwnaed Rheoliadau'r Fasnach mewn Anifeiliaid a Chynhyrchion Perthynol (Diwygio a Swyddogaethau Deddfwriaethol) ac Iechyd Anifeiliaid (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) (Ymadael â'r UE) 2022 ("Rheoliadau 2022") ym mis Rhagfyr 2022 i ymdrin ag unrhyw fethiant mewn cyfraith a gymathwyd i weithredu'n effeithiol, a chywiro diffygion eraill a ddeilliodd o ymadawiad y Deyrnas Unedig â'r Undeb Ewropeaidd. Yn benodol, roedd Rheoliadau 2022 yn cadw ac yn breinio swyddogaethau i Weinidogion Cymru a oedd wedi'u cynnwys yn flaenorol yng Nghyfarwydddebau'r UE.

Un swyddogaeth o'r fath oedd yr un a roddwyd gan erthygl 5(5)(a) o'r Gyfarwydddeb Ceffylau¹ a fwriadwyd, fel y'i haddaswyd gan Reoliadau 2022, i ganiatáu i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth ar gyfer amser o'r flwyddyn pan y ceid anfon ceffylau o rannau o drydydd gwledydd ag achos o Glefyd Affricanaidd y Ceffylau i Gymru.

Nododd [adroddiad y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ar Reoliadau 2022](#), ymhlith pwyntiau adrodd eraill, nad oedd cyfeiriad at erthygl 5(5)(a) o'r Gyfarwydddeb Ceffylau wedi'i gynnwys yn yr Atodlen i Reoliadau 2022. Mae'r hepgoriad hwn yn golygu nad yw erthygl 5(5)(a) o'r Gyfarwydddeb Ceffylau, fel y'i haddaswyd gan Reoliadau 2022, yn bŵer gwneud rheoliadau gweithredol.

Mae Gorchymyn y Fasnach mewn Anifeiliaid a Chynhyrchion Perthynol (Diwygio a Swyddogaethau Deddfwriaethol) ac Iechyd Anifeiliaid (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) (Ymadael â'r UE) (Diwygio) 2025 ("y Gorchymyn") yn cywiro'r gwall hwn drwy ddiwygio'r addasiad o erthygl 5(5)(a) yn Rheoliadau 2022. Fel y'i diwygiwyd, mae erthygl 5(5)(a) ddiwygiedig yn darparu mai dim ond yn ystod cyfnodau penodol o'r flwyddyn y mae'n rhaid i geffylau gael eu hanfon, gan roi sylw i weithgaredd pryfed fector, sydd i'w penderfynu drwy orchymyn a wneir gan Weinidogion Cymru o dan adran 10 o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981 ("Deddf 1981").

Yn ôl y Memorandwm Esboniadol, mae gorchymynion adran 10 yn galluogi darpariaeth gyfatebol i gael ei gwneud i'r swyddogaeth a gafodd ei hepgor ar gam o'r Atodlen i

¹ Cyfarwydddeb y Cyngor 2009/156/EC ar gyflyrau iechyd anifeiliaid sy'n llywodraethu symud a mewnforio ceffylau o drydydd gwledydd.

Reoliadau 2022. Bydd y diwygiad yn galluogi unrhyw orchymyn a wneir o dan adran 10 o Ddeddf 1981 at ddibenion Clefyd Affricanaidd y Ceffylau i gael ei ymgorffori o fewn cyfundrefn orfodi'r fasnach mewn anifeiliaid a chynhyrchion cysylltiedig ("TARP").

Y weithdrefn

Dim gweithdrefn.

Mae Deddf 1981 yn darparu bod rhaid i'r Gorchymyn gael ei osod gerbron y Senedd ar ôl iddo gael ei wneud gan Weinidogion Cymru.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Mae'r Gorchymyn yn cywiro gwall yn Rheoliadau 2022 ac, yn unol â pharagraff 2.2 o'r Memorandwm Esboniadol, bydd y weithdrefn cyhoeddi am ddim yn cael ei defnyddio. Gofynnir i Lywodraeth Cymru esbonio pam nad oes baner na phrif nodyn ar y Gorchymyn sy'n egluro ei bod yn cael ei gwneud i gywiro gwall mewn offeryn cynharach ac y bydd yn cael ei rhoi am ddim i bawb y gwyddys iddynt gael yr offeryn hwnnw.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y pum pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Gorchymyn yn cywiro mater sy'n weddill a nodwyd yn adroddiad y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ar Reoliadau 2022. Erys un mater arall a nodwyd yn yr adroddiad hwnnw nad yw Llywodraeth Cymru wedi mynd i'r afael ag ef, eto. Mae hyn yn ymwneud â phwynt adrodd 30, a nododd fod Rheoliadau 2022 yn creu pwerau Harri VIII sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol. Mewn ymateb, yn ystod y ddadl ar Reoliadau 2022, ymrwymodd y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru a'r Trefnydd, ar y pryd, i newid hyn i'r weithdrefn gadarnhaol.

Esboniodd ohebiaeth gan y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad dyddiedig [9 Medi 2024](#) a [18 Hydref 2024](#) nad oedd unrhyw drosglwyddiadau addas wedi'u canfod, eto, i gyflawni'r newid hwn i'r weithdrefn, ac nad oedd cyfrwng deddfwriaethol addas ar gael ar hyn o bryd i wneud y newid drwy gyfrwng Bil neu offeryn statudol Cymru. Gofynnir i Lywodraeth Cymru gadarnhau a yw hyn yn parhau i fod yn wir.

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy’n debyg o fod o ddiddordeb i’r Senedd.

Daeth y Gorchymyn i rym ar 31 Mawrth 2025. Cyflwynodd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a’r Cyfansoddiad adroddiad i’r Senedd ar Reoliadau 2022, gan gynnwys nodi’r gwall yr ymdrinnir ag ef yn y Gorchymyn, ar 12 Rhagfyr 2022. Daeth Rheoliadau 2022 i rym ar 16 Rhagfyr 2022.

Gofynnir i Lywodraeth Cymru egluro a fu unrhyw effaith ymarferol o ran y gwall yn Rheoliadau 2022 yn parhau ar y llyfr statud ers dros ddwy flynedd.

4. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy’n debyg o fod o ddiddordeb i’r Senedd.

Nodir nad yw gorchymynion o dan adran 10 o Ddeddf 1981 yn ddarostyngedig i unrhyw weithdrefn graffu gan y Senedd, gan eu bod yn ddarostyngedig yn unig i ofyniad bod y gorchymyn yn cael ei osod gerbron y Senedd ar ôl iddo gael ei wneud.

Oni bai am y gwall yn Rheoliadau 2022, byddai unrhyw reoliadau a wneir o dan erthygl 5(5)(a) o’r Gyfarwydddeb Ceffylau wedi’i haddasu wedi bod yn ddarostyngedig i’r weithdrefn negyddol (gweler rheoliad 6 o Reoliadau 2022), gan roi cyfle i Aelodau o’r Senedd gyflwyno cynnig i ddirymu’r rheoliadau. Nid oes cyfle o’r fath mewn perthynas â gorchymyn o dan adran 10 o Ddeddf 1981.

5. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy’n debyg o fod o ddiddordeb i’r Senedd.

Mae adran 91(1) o Ddeddf 1981 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi hysbysiad yn y London Gazette a’r Edinburgh Gazette yn datgan bod y Gorchymyn wedi’i wneud a lle y gellir cael copïau o’r Gorchymyn. Gofynnir i Lywodraeth Cymru gadarnhau bod hysbysiad o’r fath wedi’i gyhoeddi.

6. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy’n debyg o fod o ddiddordeb i’r Senedd.

Mae adran 91(2) o Ddeddf 1981 yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol gyhoeddi, ar ei draul ei hun, bob gorchymyn a anfonir atynt gan Weinidogion Cymru yn y modd a gyfarwyddir gan Weinidogion Cymru neu, yn absenoldeb unrhyw gyfarwyddyd o’r fath, drwy hysbyseb mewn papur newydd sy’n cylchredeg yn ardal yr awdurdod lleol.

Gofynnir i Lywodraeth Cymru gymryd y camau a ganlyn:

- a) cadarnhau bod y gorchymyn wedi’i anfon at awdurdodau lleol i’w gyhoeddi, a hefyd
- b) a yw Llywodraeth Cymru wedi asesu goblygiadau ariannol posibl y gofyniad i gyhoeddi’r Gorchymyn ac unrhyw orchymynion adran 10 a wneir yn y dyfodol fel rhan o’r drefn orfodi TARP i awdurdodau lleol.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb Llywodraeth Cymru ar gyfer pwyntiau adrodd 1, 2, 3, 5 a 6.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

23 Ebrill 2025

Senedd Cymru

Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

—

Welsh Parliament

Legislation, Justice and Constitution Committee